

REFERENCES

1. Кременюк В. А. «Холодная война»: как это было и как закончилось // США - Канада : экономика, политика, культура. – 2014. – № 10. – С. 3–16; № 11. – С. 3–18.
2. Сирота Н. М. Новый мировой порядок: тенденции и перспективы становления. Saarbrücken. Deutschland / Германия. – Palmarium Academic Publishing, 2016. – 169 с.
3. Лукьянов Ф. Финальная битва за статус. О том, чем опасен дух новой «холодной войны». – <http://globalaffairs.ru/redcol/Finalnaya-bitva-za-status-18431>.

*Тетяна Слободян
кандидат політичних наук, доцент,
Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника*

ПРАВА ДИТИНИ ТА УЧАСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ

Права дитини являють собою загальнолюдську цінність. Це обумовлено тим, що дитинство – унікальний та найважливіший період розвитку людської особистості. Майбутнє будь якого суспільства і всього людства загалом залежить від духовного і фізичного розвитку молодого покоління, його розуміння ролі і значення прав людини в житті індивіда та соціуму, а також відповідальності за свою долю і свої дії. Ставлення з повагою до прав людини починається зі ставлення суспільства до своїх дітей. Це означає, що права дитини, їх забезпечення безпосередньо залежить від свідомої політики держави, як на міжнародному так і на національному рівні, а також від діяльності неурядових організацій, які виходять із безумовного визнання самоцінності дитинства і наявності у молоді своїх специфічних інтересів і потреб, створюючи при цьому необхідні соціально-економічні умови для їх життя і розвитку.

Переважну більшість людей в світі, які живуть в бідності – складають діти і жінки. Їх найбільше серед фізичних, цивільних осіб, яких вбивають або калічать під час воєнних конфліктів. Їх права

закріплені Конвенцією про права дитини і в Конвенцією про ліквідації усіх форм дискримінації прав жінок, порушуються щоденно. а кількість цих порушень не піддається підрахунку.

Першим міжнародним документом щодо захисту прав дитини була Женевська декларація прав дитини (1924 р.). Вона включала принципи, в яких перераховувалися основні умови, при яких можливе забезпечення добробуту дитини: право на життя, нормальні умови для розвитку, на освіту, першочерговість захисту дітей від різноманітних лих, в тому числі від загрози війни, непосильної праці, експлуатації, попадання в рабство. Вказувалось на те, що діти повинні виховуватись в усвідомленні значущості і цінності їх внеску для майбутніх поколінь.

Після закінчення Другої світової війни була створена ООН, яка розробила і прийняла ряд важливих документів, в тому числі Конвенцію про права дитини (1959 р.). В цій декларації визначено, що дітям необхідна спеціальна охорона і турбота, а також проголошуються наступні принципи: рівність – найкраще забезпечення дитини; право на ім'я, громадянство, здоровий ріст і розвиток дитини; особлива увага до дітей, що мають фізичні чи психічні відхилення; право на любов, бажано в сім'ї; першочерговість при отриманні захисту та допомоги; захист від дискримінації і зневажливого ставлення.

На сьогоднішній день, найважливішим документом, в якому викладені основні права дітей, є Конвенція про права дитини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 р. В перший день, коли конвенція була відкрита для підписання (26 січня 1990 р.) її підписала 61 країна. Процес ратифікації був далеко не формальним. Під час приєднання кожна держава, яка поставила підпис під документом, заявила свої застереження. Найбільш дискусійним питанням, був мінімальний вік з якого допускається участь у воєнних діях (ст. 38 Конвенції).

Держави-учасниці зобов'язані поважати норми міжнародного гуманітарного права, що застосовуються до них у випадку збройних конфліктів і мають відношення до дітей, та забезпечувати їх дотримання. Держави-учасниці вживають всіх можливих заходів для забезпечення того, щоб особи, які не досягли 15-річного віку, не брали безпосередньої участі у воєнних діях. Держави-учасниці утримуються

від призову будь-якої особи, яка не досягла 15-річного віку, на службу до збройних сил. При вербуванні з числа осіб, які досягли 15-річного віку, але яким ще не виповнилося 18 років, Держави-учасниці прагнуть віддавати перевагу особам більш старшого віку.

Згідно з своїми зобов'язаннями за міжнародним гуманітарним правом, пов'язаним із захистом цивільного населення під час збройних конфліктів, Держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення захисту дітей, яких торкається збройний конфлікт, та догляду за ними.

Негативне ставлення деяких країн, включаючи США, викликала пропозиція встановити віковий ценз 18 років для призову на військову службу. В результаті був визначений вік 15 років. Проте таке рішення було розкритиковане багатьма країнами. Аргентина запропонувала, щоб конвенція категорично заборонила участь дітей у конфліктах. Іспанія також вважала, що межа 15 років є недостатньою. Уряд Уругваю заявив, що не буде дозволяти особам, що не досягли 18 років приймати участь у воєнних діях.

У 2004 р. Україна ратифікувала Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах, підписаний від імені України 7 вересня 2000 року у м. Нью-Йорку.

Україна підтверджує зобов'язання, взяті на себе відповідно до статті 38 Конвенції про права у випадку збройних конфліктів і, які мають відношення до дітей, та, посилаючись на п. 2 ст. 3 Факультативного Протоколу, заявила, що мінімальний вік добровільного вступу (за контрактом) на військову службу до національних збройних сил становить 18 років. Україна, відповідно до положень національного законодавства, гарантує дотримання виключного принципу добровільності у процесі прийняття громадян на військову службу за контрактом, без будь-яких проявів насильницького чи примусового характеру.

Закон України «Про охорону дитинства» (ст. 30) також містить положення про заборону участі дітей у воєнних діях і збройних конфліктах і передбачає кримінальну відповідальність за його порушення. Участь дітей у воєнних діях і збройних конфліктах, включаючи вербування, фінансування, матеріальне забезпечення, навчання дітей з метою використання у збройних конфліктах інших держав або насильницьких діях, спрямованих на повалення державної

влади чи порушення територіальної цілісності, а також використання дітей у воєнних діях і збройних конфліктах, залучення та/або втягування дітей до не передбачених законами України воєнізованих чи збройних формувань, пропаганда війни забороняються.

Держава вживає всіх можливих заходів для запобігання вербуванню та використанню дітей у воєнних діях і збройних конфліктах, виявлення завербованих дітей та звільнення їх від військової служби.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, забезпечує проведення широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо захисту дітей від участі у воєнних діях і збройних конфліктах, заохочує суспільство, громадські об'єднання та неурядові організації, засоби масової інформації до просвітницької роботи серед дітей, їхніх батьків, інших законних представників.

*Юрій Теміров,
кандидат історичних наук, доцент,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса (м. Вінниця)*

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ПУТІНСЬКОЇ РОСІЇ: ІЛЮЗІЯ «М'ЯКОЇ СИЛИ»

Концепція «м'якої сили» (soft power), як будь-яка ефективна впливова концепція, переживає постійне переосмислення з моменту свого формування Дж. Наєм-мол. в 1990 році. Однак крім природнього процесу переосмислення, який обумовлений як змінами в міжнародних відносинах, так й еволюцією самої науки про міжнародні відносини, спостерігаються постійні спроби маніпулятивного пристосування концепції, які мають наслідком викривлення її сутності. Подібні спроби притаманні насамперед Російській Федерації та Китаю – Москва і Пекін намагаються перетворити авторитетну концепцію на служницю своєї зовнішньої політики. Нашою метою є з'ясувати якою мірою зовнішня політика Москви може бути пояснена в категоріях «м'якої сили», що